

Марчук Оксана, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»
Омелянюк Юрій, старший викладач кафедри фізичної культури і спорту факультету здоров'я, фізичної культури і спорту ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В НУШ

В освітньому процесі школа є фундаментом освіченості нації, від якого залежить соціальний, економічний, культурний розвиток країни та загалом добробут майбутніх поколінь. Виховання та навчання дітей в закладах освіти направлені на всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства. Відповідно до запровадження концепції «Нова українська школа», відбуваються зміни у підготовці майбутніх фахівців, впроваджуються нові підходи і технології навчання студентів, оновлюється зміст навчальних програм. Списком компетентностей, яких набувають учні, концепцією передбачено «громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей» [3].

Формування навичок здорового способу життя підрастаючого покоління - одне із головних завдань педагога, що зазначено в сучасних документах про освіту (Закон України «Про освіту», «Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті», цільова комплексна програма «Фізичне виховання –

здоров'я нації», Національна програма «Діти України», «Національна програма патріотичного виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства») Сьогодні постає потреба в підготовці учителів, які можуть не тільки творчо реалізувати себе в умовах мобільного світу, реформувати систему вітчизняної освіти, а й орієнтованих і спрямованих на збереження та вдосконалення, власного здоров'я і формування здорового способу життя у підростаючих поколіннях.

Актуальність зазначеної теми зумовлена значним зростом захворюваності серед дітей, запровадженням воєнного стану в Україні в лютому 2022 р., що докорінно змінив вимоги до безпеки освітнього середовища та посилення уваги до стабілізації психоемоційного стану здобувачів початкової освіти.

Питання здоров'язбережувальної стратегії в процесі підготовки вчителів у ЗВО досліджено в працях сучасних вчених (С. Бобровник, М. Божик, Н. Карапузова, Т. Мисіна, А. Петров та ін.). Відповідно до теми дослідження варто звернути увагу на наукові розвідки вчених про формування здорового способу життя школярів (І. Бех, Л. Білик, А. Богуш, І. Зязюн, П. Плахтій, І. Піскунова, О. Савченко, Л. Сущенко та ін.). Зазначимо, що у науковій роботі Б. Максимчука проаналізовано процес підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації спортивно-масової роботи. Автор обґрунтував, що вміння учителів НУШ повинні бути спрямовані на формування здоров'язбережувальної компетенції дітей. Автор переконаний, що різноманітні фізкультурні заходи в НУШ, до яких долучаються здобувачі та батьки, повинні сприяти руховій активності дітей [2].

Одним із ключових напрямів державної освітньої політики в НУШ визначено формування здоров'язбережувального середовища, екологізації освіти, валеологічної культури учасників освітнього процесу тощо. До цієї роботи слід долучати батьків та представників громадськості. На уроки,

виховні години, батьківські збори слід долучати педіатрів, психологів, відомих спортсменів, волонтерів, які пропагують здоровий спосіб життя.

Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи повинна здійснюватися на належному рівні, бо від їх фахової компетентності та вмінь якісно і правильно організувати освітню взаємодію в системі початкової ланки в НУШ залежить здоров'я нації.

За визначеннями сучасних науковців, здоров'язбережувальна компетентність - це «комплекс знань, умінь, ставлень та цінностей, які спрямовані на збереження й укріплення здоров'я – свого та оточуючих, на уроках та в позаурочній діяльності» [1, с. 4]. Здоров'язбережувальна компетентність молодших школярів в НУШ - система заходів, що здійснюються адміністрацією закладів початкової освіти, вчителями, батьками та представниками громадськості задля збереження та покращення здоров'я дітей, формування у них навичок здорового способу життя та рухової активності. У закладах освіти здоров'язбережувальна компетентність учнів початкової школи формується під час навчання, і під час реалізації виховного процесу. Метою формування навичок здорового способу життя здобувачів в НУШ є створення умов для зміцнення фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я, психологічного комфорту та соціального благополуччя дітей шляхом визнання пріоритету здорового способу життя як основного чинника збереження та зміцнення здоров'я, утвердження свідомого ставлення та громадянської відповідальності за власне здоров'я.

На уроках вчителі НУШ знайомлять здобувачів початкової освіти із правильним режимом дня, здоровим харчуванням, правилами поведінки під час повітряних тривог, поведінкою в лісі, на водоймах, під час пожеж, навчають поведінку із вибухонебезпечними речовинами. Вчителі та психологи турбуються про духовне (психічне) здоров'я дітей, розповідаючи про благополуччя, радість, спокій, моральні цінності та гуманізм.

Задля збереження здоров'я дітей в школах НУШ майбутні вчителі повинні оволодіти навиками організації виховних та позакласних заходів.

Цікавими для школярів є проведення свят «Веселі козацькі забави», «Козацькому роду - нема переводу», «Веселі, активні, спритні», «Свято здоров'я». Майбутні вчителі початкових класів повинні вміти організовувати екскурсії до визначних місць та відомих пам'ятників, що позитивно позначається на фізичному та психічному здоров'ї вихованців НУШ.

При формуванні здоров'язбережувальної компетентності учнів початкової школи доцільно використовувати креативні технології. Відтак майбутні вчителі повинні оволодіти методикою їх проведення. Під час навчання в ЗВО вони отримують поради щодо підтримки та розвитку креативності своїх учнів під час вивчення курсу «Основи здоров'я в НУШ», «Фізична культура в НУШ», «Педагогічна майстерність вчителя», «Креативність в початковій школі», де студенти дізнаються про нетрадиційні форми навчання та виховання, навчаються використовувати актуальні методики з розвитку креативності. Майбутні вчителі знайомляться із реалізацією здоров'язбережувальної освітньої політики під час проходження педагогічної та організаційно-управлінської практики в закладах НУШ, де навчаються писати конспекти уроків та виховних заходів під керівництвом досвідчених вчителів.

Майбутні вчителі повинні володіти вміннями організовувати роботу із батьками та представниками громадськості, що спрямована на формування здоров'я дітей: вміти проводити нетрадиційні батьківські збори, долучатися до громадських акцій, виховних спортивних заходів, марафонів. Вважаємо за необхідне долучати студентів-педагогів до проведення веб-семінарів, конференцій, науково-практичних семінарів, засідань, на яких обговорюються питання збереження життя і здоров'я молодого покоління.

Список використаних джерел

1. Ващенко О. М. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня молодшого школяра : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2012. 192 с.

2. Максимчук Б.А. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації спортивно-масової роботи: автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спеціальність 13.00.04. Вінниця, 2007. 21 с.

3. Нова українська школа URL : <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення - 05. 05.2023).

4. Носко М. О., Гаркуша С. В., Воєділова О. М. Здоров'язбережувальні технології у фізичному вихованні : [монографія]. К. : СПД Чалчинська Н. В., 2014. 300 с.

Мисько Ірина,

асистент вихователя закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №52 фізкультурно-оздоровчого напрямку Рівненської міської ради

ОРГАНІЗАЦІЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Демократичні зміни на державному рівні обумовили корінні зміни сучасного менеджменту освітньої галузі, який нині ґрунтується на інноваціях у цій системі й визначає створення якісно нового закладу освіти, де пріоритетом є особистість, її розвиток відповідно індивідуальним можливостям та з урахуванням потреб, у тому числі і дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Інноваційний заклад освіти на відміну від інших створює умови для повноцінного інтелектуального, фізичного, морального й творчого розвитку. Діяльність інклюзивного закладу освіти, як інноваційного, залежить від активної й творчої участі його педагогів, рівня ефективності професійної взаємодії та роботи в команді для забезпечення освітніх потреб здобувачів освіти. Із запровадженням інклюзивного навчання в Україні